

BONDEN SOM BYGGHERRE

HMS-rådgiver
Tore Jevnaker

**Norsk
Landbruksrådgiving**

HMS i byggeprosjekter

- **Byggherren har plikter og ansvar iht Kongelig resolusjon av 21. april 1995.**
- Sørge for arbeidstakernes sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på anlegg- og bygge plasser.
- Byggherren har hovedansvaret for at arbeidet planlegges, samordnes og utføres i samsvar med forskrift.

Alvorlige overtredelser av forskrift som setter liv og helse i fare, kan i verste fall medføre bøter og fengsel i inntil to år.

Byggherreforskriften

Forskrift om sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- eller anleggsplasser

- **To hensyn (fokusområder)**

1. Under bygging – byggeperiode uten uhell og skader

2. Varige løsninger – trygt og godt arbeidsmiljø

**Norsk
Landbruksrådgiving**

Viktige faktorer og roller i byggherreforskriften:

Det må stimuleres til:

- Opplæring
- Informasjon
- Kommunikasjon
- Motivasjon
- Erfaringsutveksling

- **Byggherre**

- ✓ Hovedansvar og bestemmer (sørger for) skriftlig hvem som:
- ✓ Utarbeider SHA-plan
- ✓ Opptrer som koordinatore
- ✓ Forhåndsmelder til arb.tilsyn

- **Prosjektleder**

- ✓ Opptrer på vegne av byggherre, utfører dens plikter

- **Koordinator for prosjektering**

- ✓ Utarbeider plan som sørger for fullt forsvarlig arbeidsmiljø og samordner arbeidet

- **Koordinator for gjennomføring**

- ✓ Ansvar for gjennomfører etter plan

Hovedpunkter i en SHA-plan:

- **Tiltak**, bygget på Kartlegging og risikovurdering
- Krav og forutsetninger som skal stilles til de virksomheter som skal utføre bygge- eller anleggsarbeidet
- Relevante data for byggeplassens organisasjon med fordeling av ansvar og oppgaver
- Oversiktstegning som viser bygge- og anleggsplassen
- Tidsplan over når de ulike arbeidene skal utføres og hvor mye tid som er avsatt til hvert enkelt arbeid
- Beskrivelse av særlig farlige arbeider og hvordan de skal utføres
- Beskrivelse av hvordan arbeidsplasser og arbeidslokaler skal organiseres og løses
- Rutiner for behandling av avvik og informasjon

Innholdsfortegnelse SHA-plan §7

- Organisering og samordning
- Fremdriftsplan
- Riggplan
- Sikker jobbanalyse av farlig arbeid, SJA
- Avviksbehandling og vernerunder
- Signeringslister – oversikt
- HMS-erklæring
- Forhåndsmelding AT, dersom nødvendig

Sjekkliste for byggherre

- Skriftlig avtale i mellom byggherre og prosjektleder/ arkitekt/ rådgivende ingeniør (SHA-koordinator prosjekt)
- Skriftlig avtale mellom byggherre og SHA-koordinator, utførende, med rapporteringsrutiner
- Utarbeide og sende inn forhåndsmelding (30 dg el. 500 t)
- Gjennomgang, revurdering og justering av SHA-plan
- Kontroll av HMS-system ved valg av entreprenør

Andre sjekkpunkter:

- Er HMS-aktiviteter i henhold til SHA-planen tatt med i anbudsbeskrivelsen?
- Utøver entreprenøren et systematisk HMS-arbeid?
- Er prosjektert byggetid forsvarlig i forhold til HMS?

Muligheter, plikter og ansvar

- **Mulighet**

SHA-planen er byggherrens styringsverktøy for å kvalitetssikre blant annet HMS i byggeprosessen

- **Plikt**

- SHA-planen skal foreligge før opprettelsen av bygg eller anleggsplassen

- **Ansvar**

- Byggherren har ansvar for å planlegge og prioritere aktivitetene for helse, miljø og sikkerhet i forbindelse med et prosjekt. Dette innebærer bl.a utarbeidelse av SHA-plan

Hva kan vi gjøre?

- Norsk landbruksrådgiving - HMS hovedoppgave i byggesaker er å være bondens medspiller i å finne løsninger som gir ett godt arbeidsmiljø !
- ”HMS-rådgiveren skal ha kunnskap om de forskjellige utfordringene ved nybygging og ombygning slik at han/hun kan motivere bonden til å velge fornuftige løsninger med hensyn til sikkerhet og ergonomi.”
- SHA-koordinator

Vår HMS-Rådgivers rolle?

- **Helst tidlig inn på "banen".**
- **Sparringspartner !**
 - Hva med dette ?
 - Har dere tenkt på dette ?
 - Hvordan løser dere det ?

Viktige arbeidsområder

- Fallfarer - sikring
- Trafikk og barn
- Brannforebygging
- Elektrisk anlegg - vedlikehold
- Ventilasjon
- Dyrehåndtering
- Arbeidsstillinger / ergonomi
- Lys
- Støy

Noen definisjoner:

- **Brannceller = Innelukking**
- **Seksjonering = Brannskiller**
- **Bæreevne og stabilitet = EI - REI**
- **Brannmotstand = 30, 60, 120**
- **Gjennomtrengningsgrad = IP (21, 44)**
- **Risikoklasser = bruken av bygningen**
- **Brannklasser = konsekvens for samfunnet**

Noen fokusområder

- Materialvalg
- Riktig CE-merking
- Seksjonering
- Brannceller
- Rutinemessige kontroller
- Beredskapsplan
- Alarm
- Tilstrekkelig slukkemidler (Varme arbeider?)

Planleggingsprosessen

- Få med HMS-rådgiver fra starten
- Ta kontakt med Norsk Landbruks Rådgivning
- Få økonomisk gjennomgang med regnskapskontor
- Kontakt nøytral bygningsplanlegger, driftsbygg
- Besøk bønder som har bygget noe lignende
- Få utarbeidet øk. driftsplan – økonomiske kalkyler
- Sett press på planlegger – ikke godta ”første og beste” utkast.

**GRUNDIG OG GOD PLANLEGGING GIR
RIMELIGERE OG BEDRE RESULTAT!**

- Se opp for Underdimensjonering eller tekniske svakheter!

Takk for oppmerksomheten!

